

Birləşmiş Millətlər Təşkilatı Təhlükəsizlik Şurasının 31 oktyabr 2000-ci il tarixli 4213 sayılı iclasında qəbul etdiyi

1325-ci (2000) qətnaməsi

Təhlükəsizlik Şurası,

25 avqust 1999-cu il tarixli 1261 (1999), 17 sentyabr 1999-cu il tarixli 1265 (1999), 19 aprel 2000-ci il tarixli 1296 (2000) və 11 avqust 2000-ci il tarixli 1314 (2000) sayılı qətnamələrini həmçinin, öz Sədrinin müvafiq bəyanatlarını **nezərə alaraq**, və öz Sədrinin 8 mart 2000-ci il tarixində Birləşmiş Millətlər Təşkilatının Qadın Haqları və Beynəlxalq Sülh Günü (Beynəlxalq Qadınlar Günü) münasibətilə mətbuat bəyanatını (SC/6816) **nezərə alaraq**,

Pekin Beyannaməsi və Fəaliyyət Proqramında (A/52/231) qeyd olunmuş öhdəliklərə, həmçinin Birləşmiş Millətlər Təşkilatı Baş Assambleyasının «Qadınlar 2000-ci ildə: İyirmi birinci esrdə cəndər bərabərliyi, inkişaf və sülh» (A/S-23/10/Rev.1) mövzusunda 23-cü xüsusi sessiyasının yekun sənədində göstərilmiş öhdəliklərə, xüsusilə də qadınlar və silahlı münaqişələrlə bağlı öhdəliklərə **istinad edərək**,

Birləşmiş Millətlər Təşkilatının Nizamnaməsinin məqsəd və prinsiplərini və Nizamnaməyə əsasən Təhlükəsizlik Şurasının əsas vəzifəsinin beynəlxalq sülhün və təhlükəsizliyin qorunması olduğunu **nezərə alaraq**,

Qaçqın və məcburi köçkünlər də daxil olmaqla mülki əhalinin, xüsusilə də qadınlar və uşaqların hərbi münaqişələrin mənfi təsirinə məruz qalanların əksər hissəsini təşkil etməsindən və onların gətdikcə daha çox döyüşən tərəflər və silahlı ünsürlərin hədəfinə məruz qalmasından narahatlığını **ifadə edərək**, həmçinin bunun davamlı sülh və barışıqğa təsir göstərdiyini **etiraf edərək**,

Qadınların münaqişələrin qarşısının alınması və həlli, ələcə də sülh quruculuğunda əhəmiyyətli rolunu bir daha **təsdiq edərək**, onların sülh və təhlükəsizliyin təmin və təbliğ edilməsi sahəsində aparılan bütün səylərdə bərabər iştirakının və tam cəlb olunmasının vacibliyini və münaqişələrin qarşısının alınması və həlli ilə bağlı qərarların qəbul olunmasında onların rolunun gücləndirilməsi ehtiyacını **vurğulayaraq**,

Həmçinin münaqişələr zamanı və münaqişələrdən sonra qadın və qızların haqlarının qorunmasını təmin edən beynəlxalq humanitar hüququn və insan haqları sahəsində normaların tam şəkildə icra olunması ehtiyacını bir daha **təsdiq edərək**,

Bütün tərəflərdən minaların təmizlənməsi və minalar barədə məlumatlandırma proqramlarında qadın və qızların xüsusi ehtiyaclarının nəzərə alınmasına diqqət yetirilməsinin vacibliyini **vurğulayaraq**,

Cəndər problematikasının sülhyaratma əməliyyatları zamanı nəzərə alınmasına təcili ehtiyacın olduğunu **etiraf edərək**, və bu baxımdan Vindhuk Beyannaməsini və çoxkomponentli sülhyaratma əməliyyatları zamanı cəndər problematikasının nəzərə alınması üzrə Namibiya Fəaliyyət Planını (S/2000/693) **qeyd edərək**,

Münaqişə vəziyyətində qadınların və uşaqların mühafizəsini, xüsusi ehtiyaclarını və insan hüquqlarını qorumaq üçün sülhməramlı qüvvələrin Sədrinin 8 mart 2000-ci il tarixli mətbuat üçün bəyanatında qeyd olunmuş bütün heyətinin xüsusi təlim keçməsi tövsiyyəsinin vacibliyini **anlayaraq**,

Silahlı münaqişələrin qadın və qızlara göstərdiyi təsirin derk olunmasının, onların mühafizəsinin və sülh prosesində tam iştirakının təmin olunması üçün səmərəli institusional mexanizmlərin yaradılmasının beynəlxalq sülh və təhlükəsizliyin qorunub saxlanılmasına və inkişaf etdirilməsinə əhəmiyyətli töhfə verə biləcəyini **anlayaraq**,

Silahlı münaqişələrin qadın və qızlara göstərdiyi təsir barədə məlumatların toplanılması ehtiyacını **qeyd edirik**,

1. Üzv-dövlətləri münaqişələrin qarşısının alınması, nizamlanması və həlli üçün milli, regional və beynəlxalq institutlar və mexanizmlər çərçivəsində qərar qəbul etmənin bütün səviyyələrində qadınların daha geniş təmsil olunmasını təmin etməyə **təkidlə çağırır**;
2. Baş Katibi qadınların münaqişələrin həlli və sülh prosesində qərar qəbul etmə səviyyəsində iştirakının gücləndirilməsini nəzərdə tutan strateji fəaliyyət planını (A/49/587) həyata keçirməyə **çağırır**;
3. Baş Katibdən daha çox qadını onun adından xeyirxah xidmətlər göstərmək məqsədilə xüsusi nümayəndə və elçi təyin etməsini təkidlə xahiş edir və bu baxımdan üzv-dövlətləri mütəmadi olaraq yeniləşdirilən mərkəzləşdirilmiş siyahıya daxil etmək üçün Baş Katibə namizədləri təqdim etməyə **çağırır**;
4. Baş Katibdən Birləşmiş Millətlər Təşkilatının səhra əməliyyatlarında, xüsusilə də hərbi müşahidəçilər, mülki polis, insan haqları və humanitar məsələlərlə məşğul olan heyət arasında qadınların rolunun və iştirakının gücləndirilməsi yollarını nəzərdən keçirməyi bir daha **təkidlə xahiş edir**;
5. Cəndər perspektivinin sülhməramlı əməliyyatlara daxil edilməsi niyyətini ifadə edir və Baş Katibdən, müvafiq hallarda, cəndər komponentini səhra əməliyyatlarına daxil etməyi **təkidlə xahiş edir**;
6. Baş Katibdən qadınların mühafizəsi, haqqlarını və xüsusi ehtiyacları, həmçinin qadınların bütün sülhqoruma və sülhyaratma əməliyyatlarına cəlb olunmasının əhəmiyyəti barədə göstərişləri və təlim materiallarını üzv-dövlətlərə təqdim etməyi **xahiş edir** və üzv-dövlətləri bu elementləri, eləcə də HIV/AIDS məsələlərini sülhməramlı əməliyyatların həyata keçirilməsi üçün təlim alan milli hərbi və mülki polis heyətinin təlim proqramlarına daxil etməyə **dəvət edir** və Baş Katibdən sülhməramlı əməliyyatlarda iştirak edən mülki heyətin də oxşar təlim almasını təmin etməyi **bir daha xahiş edir**;
7. Üzv-dövlətlərdən cəndər məsələlərinə həssas olan sahələrdə təlim səylərinə, o cümlədən BMT-nin Qadınlar üçün İnkişaf Fondu, BMT-nin Uşaq Fondu, BMT-nin Qaçqınlar üzrə Ali Komissarlığı və digər müvafiq orqanlar da daxil olmaqla müxtəlif fondlar və proqramlar tərəfindən həyata keçirilən fəaliyyətə könüllü maliyyə, texniki və təşkilatı dəstəyi gücləndirməyi **təkidlə xahiş edir**;
8. Bütün iştirakçı tərəfləri sülh sazişlərinin müzakirəsi və onların icrası zamanı cəndər aspektlərini, o cümlədən:
  - a) Repatriasiya və yenidən məskunlaşdırma, reabilitasiya, reintegrasiya və münaqişədən sonrakı bərpa müddətində qadınların və qızların xüsusi ehtiyaclarını nəzərə alan;
  - b) Yerli qadınlar tərəfindən irəli sürülən sülh təşəbbüslerini və yerli səviyyədə münaqişələrin həllinə yönəlmiş prosesləri dəstəkləyən və sülh sazişlərinin bütün icra mexanizmlərinə qadınların cəlb olunmasını təmin edən;

- c) Qadın və qızların insan haqqlarının, xüsusilə də konstitusiya, seçki sistemi, polis və edliyyə ilə bağlı haqqlarının müdafiəsini və onlara qarşı hörməti təmin edən tədbirlər **görməyə çağırır**;
9. Silahlı münaqişələrin bütün tərəflərini mülki şəxslər kimi qadın və qızların hüquqları və müdafiəsi ilə bağlı tətbiq oluna bilən beynəlxalq hüquq normalarına, xüsusilə də 1949-cu il Cenevrə konvensiyalarına və onlara 1977-ci il tarixli Protokollara, 1951-ci il Qaçqınlar üzrə Konvensiyaya və ona 1967-ci il tarixli protokola, 1979-cu il Qadınlara qarşı bütün ayrı-seçkilik formalarının aradan qaldırılması haqqında Konvensiyaya və ona 1999-cu il tarixli Fakültativ Protokola və 1989-cu il BMT-nin Uşaq haqqları Konvensiyasına və ona 25 may 2000-ci il tarixli iki Fakültativ protokola tam şəkildə hörmət etməyə və Beynəlxalq Cinayət Məhkəməsinin Roma Statutunun müvafiq müddəalarına **diqqət yetirməyə çağırır**;
10. Silahlı münaqişələrin bütün tərəflərini qadınları və qızları cinsi zorakılıqdan, xüsusilə də zorlamalardan və digər növ cinsi cinayətlərdən və silahlı münaqişə vəziyyətlərində digər növ zorakılıqdan müdafiə etmək üçün **tədbirlər görməyə çağırır**;
11. Bütün dövlətlərin qanunsuzluğa son qoymaq və soyqırımda, insanlığa qarşı cinayətlərdə, qadın və qızlara qarşı cinsi və digər növ zor tətbiq etmə halları da daxil olmaqla hərbi cinayətlərdə, günahlandırılan şəxsləri məhkəmə yolu ilə təqib etmək cavabdehliyini **vurğulayır** və bu cinayətlərə münasibətdə, mümkün olan hallarda, amnistiyanın tətbiq edilməməsi **ehtiyacını qeyd edir**;
12. Silahlı münaqişələrin bütün tərəflərini qaçqın düşərgələrinin və məskunlaşma məntəqələrinin humanitar və mülki xarakterinə hörmət etməyə, və onların layihələndirilməsində qadınların və qızların xüsusi ehtiyaclarını nəzərə almağa **çağırır** və özünün 19 noyabr 1998-ci il 1208 (1998) sayılı və 19 aprel 2000-ci il 1296 (2000) sayılı qətnamələrinə **istinad edir**;
13. Terksilah, tərxis və yenidəninteqrasiyanın planlaşdırılmasına cəlb olunmuş şəxsləri evvəllər hərbi əməliyyatlarda iştirak etmiş qadın və kişilərin fərqli ehtiyaclarını və onların ailə üzvlərinin ehtiyaclarını **nəzərə almağa çağırır**;
14. Her dəfə Birləşmiş Millətlər Təşkilatının Nizamnaməsinin 41-ci maddəsinə müvafiq olaraq tədbirlər həyata keçirilən zaman, müvafiq humanitar istisnalar etmək üçün həmin tədbirlərin mülki əhaliyə potensial təsirinin nəzərə alınması və qadın və qızların xüsusi ehtiyaclarına diqqət verilməsinə hazırlığını **bir daha təsdiq edir**;
15. Təhlükəsizlik Şurasının missiyalarının cəndər mülahizələrini və qadın haqqlarını, o cümlədən yerli və beynəlxalq qadın qrupları ilə məsləhətləşmələrin keçirilməsi vasitəsilə, nəzərə almasını təmin etməyə can atdığını **ifadə edir**;
16. Baş Katibi hərbi münaqişələrin qadınlara və qızlara təsiri, qadınların sülh quruculuğunda rolu, sülh prosesləri və münaqişələrin həllində cəndər aspektləri haqqında araşdırmalar aparmağa və araşdırmaların nəticələri barədə Təhlükəsizlik Şurasına məruzə təqdim etməyə və onu Birləşmiş Millətlər Təşkilatına üzv-dövlətlərin müzakirəsinə təqdim etməyə **dəvət edir**;
17. Baş Katibdən, müvafiq hallarda, sülhün qorunması üzrə missiyalarda cəndər problematikası və qadınlara və qızlara aid bütün digər aspektlər sahəsində əldə olunmuş irəliləyişləri Təhlükəsizlik Şurasına təqdim etdiyi məruzələrə daxil etməyi **xahiş edir**;
18. Bu məsələ ilə fəal məşğul olmağı **qərara alır**.